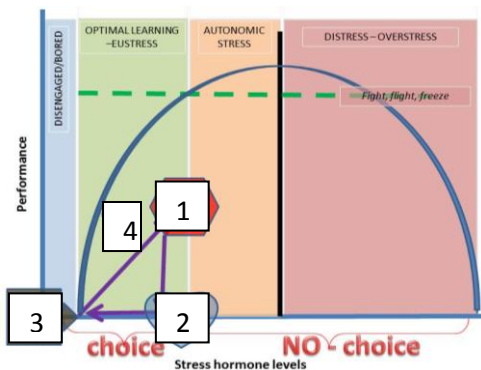

POZOR, TENTO MATERIÁL SLOUŽÍ PRO ABSOLVENTY MÝCH PRAKTICKÝCH LEKCÍ, nikoliv jako univerzální návod na doma. Při špatné aplikaci může být výsledek i opačný – viz konec textu

„Trojúhelník stresu“ v praxi - zklidnění reaktivního psa v přítomnosti jiných psů

František Šusta, www.treninkjerozhovor.cz, foto ze Školy psích sportů v Horních Počernicích

Stresový trojúhelník (který kompletně vysvětluji na seminářích), je způsobem, jak zajistit, aby se Vám pes tzv. „nepřetáčet“ do stavů agrese či strachu, kdy už nevnímá psovoda, ale už pouze instinktivně útočí nebo prchá. I když to vypadá složitě, je to celkem jednoduchá logika, která se dá shrnout asi takhle: Nárůst stresových hormonů v těle až po určitou hladinu (označovanou eustres) zvyšuje výkon, ale další pokračování už výkon naopak snižuje a může končit i smrtí (této sestupné fázi se říká distress). Ještě v rámci eustresu je krátká fáze, kdy výkon sice dále roste, ale jednání už není vůlí ovladatelné – to je přesně ta fáze, kdy pes už jen útočí nebo prchá zcela bez ohledu na povely psovoda. Abychom dokázali zvířeti něco vysvětlit, nesmíme překročit tuto neviditelnou hranici označovanou jako FFF (Flight or Fight or Freeze). Ovšem jediný, kdo ví, kde se pes na svém „stresovém kopečku“ nachází, je právě on - pes. On sám proto musí dostat možnost, jak si hladinu stresu sám řídit. Musíme mu dát odpovědi na 4 otázky:

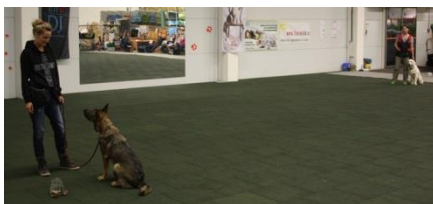
- 1) Jak stresovou situaci zastavím (STOP)?
- 2) Kde zrelaxuji (kde mám BEZPEČNÉ MÍSTO)?
- 3) Jak si po uklidnění trénink znovu nastartuji (START)?
- 4) PROČ bych o to měl vlastně stát? Jakou mám za to odměnu?

Tím se jeho vnitřní stav bude stále pohybovat pod hranicí FFF, my budeme schopni se psem účinně komunikovat a na to, co ho stresovalo, ho navyknout.

Příklad: Mnoho psů je agresivních pouze na vodítku, zatímco na volno spíše ustupují. Na volno jsou totiž schopni pracovat se vzdáleností od ostatních psů podle vlastní vůle (tedy dát si sami odpověď na STOP a BEZPEČNÉ MÍSTO), ale vodítko jim to neumožňuje. Agresivní výpad proti ostatním je jim tedy jejich vlastní odpovědí na STOP a tím, že si udrží ostatní psy od těla, si sami odpovídají na BEZPEČNÉ MÍSTO. Pokud chceme situaci změnit, musíme jim dát jinou možnost, jak si odpovědět, a přidat i START a PROČ.

Krok 0 – Pes už z dřívějška zná klikr a v klidu je schopen pracovat za odměny. Pokud zatím nemáme funkční odměny a bridge (signál označující odměňovanou akci), musíme je psovi nejprve vybudovat. Až pak bude následující postup fungovat.

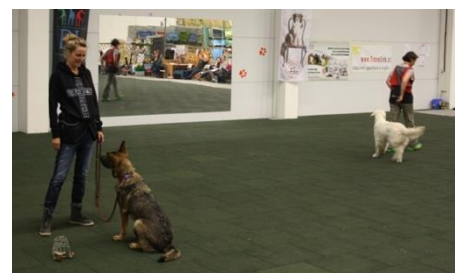

Krok 1 - Psovod s reaktivním psem je na ploše sám, nejbližší dvojice je dost daleko na to, aby reaktivní pes jedl odměny. Psovod odklikává a odměňuje předem vybranou pozici, ve které pes kouká na psovoda. Do této pozice jde pes sám, dobrovolně a bez povelu (tzv. zachycením). Po několika opakováních už je v této pozici stále. Lze tak předpokládat, že je dost relaxovaný pro START.

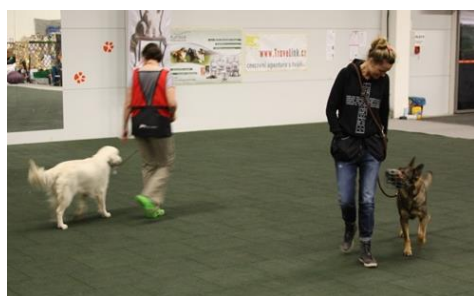
Krok 2 - Na podnět psovoda vyráží druhá dvojice kupředu. V okamžiku, kdy se reaktivní pes na ně podívá, zastavují se. Pohled na ně se stává odpovědí na STOP.

Krok 3 - Reaktivní pes si tak sám zastavil stresový podnět, nemá důvod útočit a vrací pohled na psovoda. Za to je

odměněn pamlskem a ve stejný okamžik se druhá dvojice vzdálí – zvětšení vzdálenosti (tedy zmenšení stresového podnětu). Místo u psovoda se tak s dalšími opakováními stává BEZPEČNÝM MÍSTEM. K novému přiblížení druhé dvojice dojde zase až na podnět psovoda reaktivního psa a to ve chvíli, kdy reaktivní pes kouká na něj (pohled na psovoda chápeme jako START).

Krok 4 - Po několika opakováních obvykle přestává reaktivní pes na druhou dvojici upřeně koukat, ale dělá jen krátký pohled tam a zpět – už nemá tak akutní potřebu je zastavit. Od tohoto okamžiku se druhá dvojice sice po pohledu zastavuje, ale už se nevrací zpět a po podnětu psovoda reaktivního psa pokračuje ze stejného místa. Prozatím raději nechodí reaktivnímu psovi za záda, ale pohybuje se jen v jeho zorném poli. Po nějaké době už bývá zřetelné, že není třeba se zastavovat a dvojice prostě jen chodí a reaktivní pes je za to odměňován.

Krok 5 - Princip se převádí do pohybu. Obě dvojice vyrazí na podnět psovoda reaktivního psa proti sobě, a pokud se reaktivní pes podívá na druhou dvojici, obě dvojice se zastaví a reaktivní pes je odměněn za pohled zpět pamlskem a zvětšením vzdálenosti druhé dvojice (obejití obloukem). Po několika opakováních není už zastavování nutné a dvojice se prostě jen potkává, zatímco reaktivní pes je odměňován.

Krok 6 - Výměna figurující dvojice za jinou. Nová dvojice musí jít v nácviku tzv. „o několik kroků zpět“. Odhad závisí na majiteli reaktivního psa – obvykle se začíná kroky 2- 4 tohoto návodu, ale postup bývá rychlejší a celkem brzy jsme s novým psem u kroku 5.

Otázka 1 : Co, když reaktivní pes vyrazí do útoku? – Pak se druhá dvojice prostě jen zastaví a psovod reaktivního psa ho zadrží na vodítku. Pokud se reaktivní pes vrátí bez zavolání zpět, nesmí být odměněn bezprostředně (aby tu určitě nebyla souvislost s útokem), ale po pár vteřinách dostane povel pro něco jiného a je odměněn až za to. Do dalšího pokusu víme, že dvojice byly moc blízko (stresor byl moc velký) a tak musíme v nácviku „o kousek zpátky“.

Otázka 2: Kdy je reaktivní pes připraven do reality na ulici? - Ani rychlá desensitizace na druhého psa ještě neznamená, že nácvik přinese výsledek v každodenní realitě s cizími psy. Na ulici jste připraveni teprve ve chvíli, kdy reaktivní pes v nácviku zvládá další psy už bez přípravné fáze, tedy rovnou vzájemné míjení se za chůze a to pokud možno v různých prostředích. V realitě je také třeba si všimnout a odměňovat situace, které pes vyřešil správně a nejen opravovat chyby – pravidla ze cvičáku jsou v realitě závazná i pro psovoda, nejen pro psa.

Otázka 3: Kde se může nácvik pokazit? – Pokud máte nefunkční odměnu. Pokud se špatně zkoordinujete a druhá dvojice nestíhá zastavit na pouhý psův pohled. Pokud nácvik uspěcháte a reaktivní pes je tak více opravován za výpady než za klidnou reakci. Pokud je figurantem rovněž reaktivní pes, který sám zaútočí. Pokud odměňujete vrčení. Pokud se reaktivní pes mezi jednotlivými pokusy nestihne uklidnit. Pokud trénovaný reaktivní pes není schopen otočit hlavu od psovoda a nechá tak druhou dvojici dojít příliš blízko a pak už útočí...možností chyb je mnoho, stejně jako variant tohoto nácviku (někdy se musí odměňovat pohled na psa a ne zpět, jindy se musí odměňovat hračkou směrem od druhého psa atd.). Také je nutno nezapomínat na socializaci.

Chcete – li vědět víc, tak PŘIJĎTE NA CVIČÁK nebo na některý SEMINÁŘ. Budu se těšit!
František Šusta, www.treninkjerozhovor.cz